

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Nõva looduskaitseala
2025
Liggi Namm

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Nõva looduskaitseala
KKR kood	KLO1000660
Asukoht (maakonnad)	Lääne ja Harju maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	Looduskaitsealana on riikliku kaitse all 2017. aastast. Piirkond võeti kaitse alla juba 1985. aastal. Aastatel 1997-2017 oli kaitse all maastikukaitsealana.
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	8
sihtkaitsevööndite kogupindala	
piiranguvööndite arv	7
piiranguvööndite kogupindala	273,8 ha
IUCN kategooria(d)	Ib, IV, VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Nõva-Osmussaare loodusala, Nõva-Osmussaare linnuala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	2390,1
Maismaa pindala (ha)	2327,3
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	166,1
Kaitsekorralduskava nimi	Nõva looduskaitseala kaitsekorralduskava 2018-2027
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2018-2027
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Liggi Namm
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	05.11.2025
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (**täita asjakohasusel)	Lisaks Natura 2000 võrgustiku alale kuulub Nõva looduskaitseala territoorium IBA (Important Bird Areas) alade hulka.

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Kaitseväärtuseks on 46 liiki, millest nelja kohta pole kaitsekorraldusperioodi algul andmeid. Kaitseväärtuseks on 22 lindu, kelle kohta enamasti olid teada andmed EELISest. Keskkonnaregistrist puuduvate andmete osas on liikide pesitsemise tõenäosust ja arvukust hinnanud 2012. aastal Läänemaa Linnuklubi ornitoloogid Renno Nellis ja Tarvo Valker (kaitsekorralduskava tabel 4 selgitus). Kaitseväärtuseks on 3 nahkhiireliiki, kuid mitte ühegi kohta pole EELISes andmeid ja pole teada nende esinemine. Saarma kohta on kaitsekorralduskavas öeldud nii: Nõva looduskaitsealal on saarmas üsna tavaline liik ning ta tegutseb peamiselt mererannikul. Vingerja ja jõesilmu esinemine on teada (andmed vajavad täpsustamist). Tiigikonna seisund pole teada.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	kaitsekorralduskava, Riigi Teataja	Kaitseväärtuseks on 19 elupaigatüüpi, kõikide kohta on vähemalt pindala teada, enamasti ka seisundinäitajad.
planeerimine	seisund	Milline on liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava	Enamasti andmed, mis on olemas, on usaldusväärsed. Kaitseväärtuseks on 46 liiki. Puuduvad nelja ja kaheldavad on kahe liigi seisundiandmed.
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava, EELIS	Metsaelupaikade andmed võib lugeda heaks. Rannikuelupaikade omad pigem heaks (kava koostamise käigus neid hinnati, ekstrapoleeriti). Soode andmed olid pigem halvad, sest puudu olid seisundinäitajad, kaasnevate % ja ka määrangud on mõnel pool ümber hinnatud. Hilisemate inventuuride käigus on selgunud, et ebakvaliteetsed olid planeerimise etapis 1150, 4030 ja 3140 andmed.
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	kaitsekorralduskava, EELIS	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Pool või enam (50%-<100%) tuvastatud andmelünki on täidetud.	kaitsekorralduskava, EELIS, inventuuride virtuaalkontor	Tiigikonna kohta endiselt andmed puuduvad. Nahkhiirte ja elupaigatüüpide inventeerimiseks on leping sõlmitud.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	kaitsekorralduskava	Surveteguri asemel on kaitsekorralduskavas kasutatud mõisteid mõjutegur ja negatiivne ohutegur. Selgitustest tuleb välja, et osaliselt on tegemist surveteguritega. Mõnede liikide kohta on öeldud, et olemas on vaid potentsiaalsed ohutegureid (survetegurid puuduvad). Selliseid liike pole protsendi arvutusse kaasatud. Surve- ega mõjutegureid ei ole kaitsekorralduskavas käsitletud III kaitsekategooria linnuliikidel.
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	kaitsekorralduskava	Viie kaitseväärtuse surveteguri olulisust ja ulatust ei ole määratud. Enamasti on ulatus määratud (see on pindalast tuletatav), kuid olulisust ei ole määratud. Nii olulisus kui ulatus on määratud nelja kaitseväärtuse surveteguritel.
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	pesitsusaegne häirimine, tallamine (rekreatsioon); võõr- ja problemaatilised liigid; ehitustegevus ja asustus	kaitsekorralduskava; kaitsekorralduskava, piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist; piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	pesitsusaegne häirimine, tallamine (rekreatsioon); nt kurdlehine kibuvits; ehitussurve piiranguvööndis
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud ammendavalt või on selgitatud, et selliseid survetegureid ei esine.	kaitsekorralduskava	Saarma ja mõnede taimeliikide heaks on kaitsekorralduskavas meede: Piirkonnas planeeritavate maaparandustööde kooskõlastamisel lähtuda kaitseala ja sealse liikide seisundi säilitamiseks vajalikust tingimustest.
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	kaitsekorralduskava	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati kõigi elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on nii kvantifitseeritud kui ajaliselt piiritletud.	kaitsekorralduskava	Vastavalt juhisele on SMARTiks loetud ka eesmärk "esineb", "on säilinud".
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Jah	kaitsekorralduskava	Eesmärgid on seatud maastikule.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmäärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	kaitsekorralduskava	Eesmärgid on seatud pärandkultuuriobjektidele.
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	kaitsekorralduskava	
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	kaitsekorralduskava	
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei ole asjakohane (teadaolevalt puudub vajadus tegevusteks väljaspool piire)	kaitsekorralduskava, piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Pooltel või enamal (50% - <100%) peamistest surveteguritest on vastav meede	kaitsekorralduskava	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire, inventuurid, uuringud võimaldab hinnata vähem kui poolte (<50%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS, KESE	Piisav teave on nende liikide kaitse-eesmärkide kohta, millele tehakse riiklikku seiret.
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	Vajalik on riiklikul tasemel koostada ja kinnitada rannikuelupaikade inventeerimise juhend ja neid elupaiku alal inventeerida. Lisaks on vajalik teha liikide inventuure (nt tiigikonn, nahkhired (inventuur tegemisel), kaitsealused taimed).	EELIS, hindaja teadmised	
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	EELIS	Piiranguvõõndis asuvad metsaelupaigatüüpide alad on arvatud kavandatava Metsaelupaikade looduskaitseala sihtkaitsevõõndisse. 2026. a on plaanis kinnitada uus kaitsekorralduskava, mis arvestab värskete inventuuridega.
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	kaitsekorralduskava	Eri aastatel toimus kokku viis kaasamiskoosolekut.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Puhkealal enne raiete tegemist tutvustati plaani kohalikele ja kohaliku omavalitsuse esindajatele ning kõigile, kes olid asjast huvitatud.
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Jah - tekkis konflikte	piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Puhkealal raiete läbiviimisel tekkis konflikt (erimeelsused) grupiga, kes ei pidanud raiete läbiviimist õigeks.
rakendamine	protsess	Nimetage olulisemad konfliktkohad	kaitsekorra/piirangute rangus; külastuskorraldus; vastuseis alal lubatud või läbi viidud tegevustele	piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist; piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist; piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Konflikt maaomanikuga, kes soovis oma maale ehitada.; Erimeelsused on keelavate ja suunavate märkide paigaldamise osas - selguse huvides peaks neid paigaldama rohkematesse kohtadesse, kuid on ka arvamus, et piisab teavitusest üldistel infotahvlitel.; Puhkealal raiete läbiviimisel tekkis konflikt (erimeelsused) grupiga, kes ei pidanud raiete läbiviimist õigeks.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Pärandniitude taastamistööd ei ole planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Kõik või enamik (≥90%) planeeritud taastamistöödest on ellu viidud.	kaitsekorralduskava, piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Planeeritud on kalade kudetingimuste parandamine Veski jõel, mis on tehtud.
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Kõik või enamik (≥90%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	kaitsekorralduskava, loodushoiutööde andmed (sh RMK), piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Planeeriti elupaigatüübi rusked luited kukumarjaga (2140*) hooldamist 25 ha-l, tehti 17 ha-l. Enne tööde tegemist käidi kohapeal alad üle ja taastamine tehti kõigis kohtades, kus seda oli vaja. Seetõttu arvestab hindaja, et tööd on tehtud täismahus.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	kaitsekorralduskava, loodushoiutööde andmed (sh RMK)	Planeeritud on rand-ogaputke ja rand-seaherne kasvukohtades avatud pindade tekitamine.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	kaitsekorralduskava, loodushoiutööde andmed (sh RMK), piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Planeeritud mahus on tehtud Peraküla metsade loodusliku struktuuri säilitamiseks vajalikud tööd. Viiandilaane metsade veerežiimi pole taastatud ja kurdlehise kibuvitsa pole kaitsekorraldusperioodil tõrjutud. Mägimändi pole raiutud, otsustati, et selleks siiski pole vajadust.
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtsaks rakendamata ja miks?	Tehtud ei ole kurdlehise kibuvitsa tõrjet. Seda tehti enne kaitsekorralduskava koostamist, kuid väidetavalt ei andnud erilist tulemust. Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse vahehindamist ei ole tehtud, sest selleks puudus vastav metoodika. Tehtud pole mõningaid inventuure, rand-ogaputke ja rand-seaherne kasvukohtade hooldust, Viiandilaane metsade veerežiimi taastamist, kaitseala tutvustavat infovoldikut. Tegemata jätmise põhjused pole hindajale teada, tõenäoliselt vähemalt mõned tegevused on jäänud tegemata rahapuudusel.	kaitsekorralduskava, loodushoiutööde andmed (sh RMK), piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE	Tehtud on linnustiku inventuur ning apteegikaani, kotkaste, must-toonekure, kassikaku, metsise, rähnide ja rannikumaastike riiklikku seiret. Nahkhiirte ja valitud elupaigatüüpide inventuuri tulemusi hindamise ajaks ei ole, kuid lepingud on sõlmitud.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	keskkonnaameti tööplaan	Kaitsekorralduskava vahehindamist ei ole tehtud, selleks puudus metoodika. Kava uuendamine on planeeritud 2026. aastasse ja ettevalmistused selleks käivad.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	kaitsekorralduskava, külastustaristu virtuaalkontor, piirkondlik looduskaitse planeerimise spetsialist	Planeeritud tegevustest on tehtud külastustaristu hooldamine ja infotahvlite uuendamine. Mootorsõidukitega liiklemist suunavaid märke on paigaldatud osaliselt. Looduskaitseala tutvustavat trükist pole välja antud.
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärged toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	Ei ole	loodushoiutööde andmed (sh RMK), Keskkonnaameti dokumendihaldussüst eem	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud.	EELIS, KESE, riikliku seire läbiviija	Hinnang tugineb suunisliikidel, mis valiti välja selliselt, et oleks esindatud erinevate elupaikade liigid ja nende kohta oleks andmeid, mille alusel seisundit hinnata. Suunisliigid on: rand-ogaputk (seisund halvenev), tume nokkhein (seisund stabiilselt hea), metsis (seisund stabiilne), merikotkas (stabiilselt 1 paar), apteegikaan (seisund stabiilne). Metsise osas kaalus hindaja, kas seisund on halvenev või stabiilne. Kukkede arv riikliku seire järgi oli 2013. a üks, 2018. a kolm ja 2023. a üks. 2023. a seirearuandes on kirjas, et elupaik ise on korralik (metsisele sobiv).
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	Halvenenud on rand-ogaputke seisund	EELIS, KESE	Looduskaitsealal on olnud 1 isend, mida on seiratud 2011., 2015., 2022. ja 2024. aastal. Viimasel aastal liiki enam ei leitud. 2015. a on kirjas, et populatsioon on hääbumas, 1 isend kasvab ebatüüpilises kohas mändide all. 2022. a on kirjas, et probleem on seemnete valmimisega.
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Rand-ogaputke probleemina on vaatlustes kirjas, et kasvas ebatüüpilises kohas ja seemned ei valmi. Võib proovida katsetada seemnete külvamist sobivamasse kohta.	EELIS	
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	EELIS, hindaja teadmised	Metsa- ja sooelupaikade ning niiskuslembeste kõrgrohustute kohta pole värskemaid andmeid, kuid on sõlmitud leping inventuuri tegemiseks. Kuna elupaigad asuvad peamiselt sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud, võib eeldada, et nende seisund on vähemalt stabiilne. Rannikuelupaikade (ja luidete, liivikute) andmed on üle 15 aasta vanad. Juba kaitsekorralduskava koostamise käigus tuli andmeid osaliselt ekstrapoleerida. Rannikuelupaikade andmed on üle-eestiline probleem, sest puudub kinnitatud meetodika nende inventeerimiseks (v.a rannikulõukad). Kuna rannikuelupaigad on kõige rohkem mõjutatud puhketegevusest ja pole andmeid nende seisundist, siis vaatamata sellele, et need asuvad suures osas sihtkaitsevööndis, ei saa nende seisundit lugeda stabiilseks või paranenuks.
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	Ei ole asjakohane	EELIS, hindaja teadmised	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Probleem on rannikelupaikade andmete puudulikkus. Kuna need elupaigad on puhkajate tegevusest kõige rohkem mõjutatud, siis ei ole ilma inventuurita võimalik öelda, mis seisundis need on, või kuidas on seisund muutunud.	EELIS, hindaja teadmised	
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on hea või paranenud	KAURi ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks sellest osast, mis teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Nõva LKA hindepunktid nelja ökosüsteemi teenuse (mulla orgaaniline C, elupaigahüve, tolmeldamine, vee reguleerimisvõime) kaardi alusel on 7,58 (hea).
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on hea või paranenud	KAURi ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks sellest osast, mis teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Nõva LKA sidususe hindepunktid ELME kaardikihtide alusel on 87,23 (hea).
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, väärtemenetluse portaal	Sõidukiga sõitmine ja parkimine väljaspool teid, telkimine väljaspool selleks ettenähtud kohta, ebaseaduslik ehitustegevus.
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	OKAS, väärtemenetluse portaal, hindaja teadmised	Sõidukiga sõitmine ja parkimine väljaspool teid, telkimine väljaspool selleks ettenähtud kohta ning ebaseaduslik ehitustegevus kahjustavad kaitseväärtusi (nii elupaiku kui liike).
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kuid kaitsekorra muutmine on juba töös	EELIS	Vähesel määral on metsaelupaigatüüpe piiranguvõõndis, kus uuendusraie on lubatud. Piiranguvõõndis asuvate metsaelupaikade alale on kavandatud Metsaelupaikade looduskaitseala.
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei oska vastata	Riigi Teataja, EELIS	kaitseväärtused on suures osas asjakohased, vaid tiigikonna kaitseväärtusena hoidmine on küsitav. EELISes ei ole Nõva LKA-I ühtegi tema leiukohta. Vajalik on teha inventuur ja pärast seda otsustada, kas tiigikonna kaitseväärtusena endiselt edasi hoida.
väljundid	tulemused	Kui määruses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	Vajalik on teha tiigikonna inventuur ja pärast seda otsustada, kas tema kaitse-eesmärgiks olemine on asjakohane. Hindamise ajal pole kaitsealal ühtegi tiigikonna elupaika registreeritud.		
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	Nõva looduskaitseala on aktiivselt kasutatav puhkeala, kus korraldatakse mitmesuguseid võistlusi ja hobumatku. On väljakutse korraldada looduskaitse selliselt, et inimesed saaksid ala soovitud ulatuses kasutada ja kaitseväärtused oleksid heas seisus.		

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	101	77	76,2%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	14	77,8%
Survetegurid (planeerimine)	9	7	77,8%
Eesmärgid (planeerimine)	12	12	100,0%
Meetmed (planeerimine)	6	4	66,7%
Sisendid (rakendamine)	9	6	66,7%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	21	13	61,9%
Tulemused (väljundid)	17	12	70,6%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	37	82,2%
Rakendamine	15	12	80,0%
Väljundid	38	25	65,8%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealaade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealase eesmärgi.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdroloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate = U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown = XX